

IX. Évfolyam 4. szám - 2014. december

Csege Gyula - Gáll Tamás
gyulacsege@gmail.com - gall.tamas1@gmail.com

AZ ÉLŐERŐS VAGYONVÉDELEM PROBLEMATIKÁJA

Absztrakt

Az élőerős vagyonsvédelem problematikája munkacímmei elkészült tanulmány a teljesség igénye nélkül kívánja az élőerős vagyonsvédelemmel foglalkozó szakemberek, szolgáltatók, szakmai képviselők figyelmét felhívni az élőerős őrsvédelem problémái közül, magára a nem megfelelő vagyonsőr kiválasztásából eredő jelentős problémára. Amely problémát megítélésem szerint a vagyonsvédelmi piac összes szereplője ismeri, de még a hétköznapi embernek is nem egyszer szemt szúr, egy-két kirívó példa, amelyekkel a hétköznapi ügyintézésük, vagy a napi bevásárlás során találkoznak.

The problems of the living strength safeguarding were ready with a work title a study requires it without the claim of the completeness with the living strength safeguarding specialists dealing with, service providers', vocational representations' attention to call from among the problems of the living strength keeping protection, the considerable problem deriving from the inapposite guard's selection onto himself. That problem all of the property protection market's characters know it according to my judgement, but even for the everyday man not once eye pricks, one or two glaring examples, with which their everyday administrations, you are the daily one in the course of shopping they meet.

Kulcsszavak: élőerős védelem, személy és vagyonsvédelem, magán-vagyonsvédelem, biztonságtudományok, security,

AZ ÉLŐERŐS VAGYONVÉDELEMRŐL

Az eddigi kutatómunkánk és tapasztaltunk alapján a komplex védelem egyik és talán legfontosabb eleme a biztonsági személyzet, vagyis a humán tényező [1]. Ők azok az örök és járőrök, akik éberren őrzik és ellenőrzik az objektum vagyónvédelmi szempontból kritikus részeit, továbbá ők azok a személyek, akik a ki és bejárati pontokon végrehajtják a szükség szerint meghatározott biztonsági átvizsgálást is. Függetlenül attól, hogy telephelyen, bevásárló központban, irodaházban, vagy bárhol máshol teljesít szolgálatot az őr, munkája kiemelten fontos.

A vagyónőr feladata, hogy éberren védelmezze a megbízó ügyfél által rá bízott vagyontárgyait. A motivált, éber és ennél fogva professzionális biztonsági személyzet munkájával rendkívül hatékonyan alkotja a komplex vagyónvédelem azon védelmi vonalát, amely megkerülése nélkül az adott objektum elektronika és mechanikai vagyónvédelmi eszközei hozzáférhetetlenek. Ebből következik, hogy egy motiválatlan személyzettel ellátott vagyónvédelmi rendszer számos nem várt biztonsági réssel rendelkezik, hiszen lehet bármilyen fejlett egy elektronikus rendszer, ha a kezelője nem alkalmas valamilyen, akár rejtett okból annak üzemeltetésére. [2] [9]

A fentiekén túl a vagyónvédelmi szolgáltatók feladata, hogy kellő körültekintés mellett válasszák ki a megbízói kör által támasztott elvárásoknak leginkább megfelelő leendő alkalmazottakat, vagyónőröket. Ebből következik, hogy a vagyónvédelemben is érvényesülnie kell a „megfelelő embert a megfelelő feladatra” elvnek. A mai üzleti környezet elvárásainak csak azon biztonsági cégek képesek megfelelni, és ez által kiemelkedni a tömegből, akik képesek igazolhatóan minőségi szolgáltatást nyújtani. [3]

A minőségi szolgáltatás, nem csupán abból áll, hogy az adott cég képes a repertoárjában minél több virtuális biztonsági problémára elméleti megoldást nyújtani, hanem abban is, hogy hitelesen igazolni tudja a vagyónvédelmi tudásbázisát és kellő mértékű hozzáértő szakértői képességét. Amely nem áll másból, mint, hogy az elméleti képességét szakszerűen felkészített és ezt hitelesen igazolni is tudó személyzettel megtudja támogatni.

Olyan „minőségi” vagyónőrökkel, akik az adott létesítménynél a meghatározott rendszeres napi feladatok mellett felmerülő biztonsági problémákra maradéktalanul és haladéktalanul képesek reagálni. Nem pedig a felkészületlenségükkel vagy motiválatlanságukkal okoznak egy újabb nem várt biztonsági problémát a megbízó cégnek.

Jelenleg Magyarországon számos törvény és rendelet sorait kell mind a biztonsági vállalkozásoknak, mind a vagyónőröknek szem előtt tartani, és betartani, munkájuk során.

Ezek közül is, mint tudjuk *A személy- és vagyónvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól szóló 2005. évi CXXXIII. törvény*, továbbiakban SzVMt, szabályozza, hogy ki és milyen keretek között végezhet vagyónvédelmi tevékenységet. Az SzVMt egyaránt meghatározza és szabályozza a cégek és vagyónőrök kötelezettségeit. Meghatározza, hogy a vagyónvédelmi tevékenységekre vonatkozó megbízásokat írásban szerződésbe kell foglalni. Meghatározza, hogy ki és hogyan lehet vagyónőr, illetve azt is meghatározza, hogy miről kell felismerhetőnek lenni egy vagyónőrnek. [4][8]

A megbízó szerződésben tulajdonvédelmi jogát átruházza és megbízást ad a vagyónvédelmi cégnek, hogy törvényes keretek között az ő jogait érvényesítse.

Mivel a vagyónvédelmi cég jogi személy ezért az elvárt és meghatározott védelmet alkalmazottakkal tudja biztosítani, akik az adott munkahelyen egy személyben képviselik a megbízó cég jogait, illetve a saját delegáló cégüket. Amely céget nem utolsó sorban az Ő munkájuk és megjelenésük alapján ítélnék meg.

A vagyonőrt az alábbi jogosultságok illetik meg a megbízó közterületnek nem minősülő létesítményének őrzése során:

1. az általa őrzött területre belépő vagy az ott tartózkodó személyt felhívni:
 - a) kiléte igazolására,
 - b) a belépés, illetőleg a tartózkodás céljának közlésére,
 - c) jogosultságának igazolására;
2. a felhívás megtagadása vagy a közölt adatok nyilvánvaló valótlanlansága esetén – a megbízó eltérő rendelkezésének hiányában – az érintett belépését, ott-tartózkodását megtiltani, és távozásra felszólítani;
3. a területre belépő vagy onnan kilépő személyt csomag, illetve menet-, szállítási okmány bemutatására felhívni;
4. a területen tartózkodó vagy onnan kilépő személyt csomagja tartalmának, járművének, valamint a szállítmánynak bemutatására felhívni;
5. a jogsértő személyt magatartása abbahagyására felhívni;
6. a elektronikai vagyonvédelmi rendszert alkalmazni;
7. a területre belépők ellenőrzésére fegyver-, illetve robbanóanyag-kutató műszert alkalmazni és a közbiztonságra különösen veszélyes eszközök bevitelét megtiltani [4]

Mint fentebb említésre került a vagyonőr képviseli az adott szolgálati helyen vagyonvédelmi cégét, így neki kell biztosítani a megrendelő számára mára elvárhatóvá vált „hozzáadott értéket” is. Ez a „hozzáadott érték” nem áll másból, mint, hogy a vagyonőr naprakészen tisztában van a kalkulálható biztonsági kockázatokkal és azok megelőzésének módjaival, sikeres megakadályozásával biztosítja a termelés folytonosságát.

Amennyiben a delegált vagyonőr/vagyonőrök optimálisan, vagyis elvárt módon végzik a munkájukat, akkor a rendszer helyes működéséből adódóan nem jelentkehetnek a hibás vagyonvédelmi stratégia megválasztásából adódható anyagi veszteségek.

Az élőerős őrzésvédelemnek is, mint általában a vagyonvédelemnek, nem feltétlenül arra kell irányulnia, hogy megoldja vagy kezelje a szakmai szemmel kritikus vagy rendkívüli helyzeteknek minősített eseményeket, hanem azt kell elérnie, hogy jelenlétének köszönhetően ne tudjon nem várt esemény bekövetkezni.

Mindenki számára világos és egyértelmű, hogy a vagyonvédelmi piac folyamatosan bővül, és ez által a vagyonvédelmi munka újabb és újabb ágazatai fognak megjelenni, illetve jelennek meg napjainkban is. Ezek a technikai és technológiai újítások megkövetelik, hogy az őket alkalmazó operátorok-vagyonőrök legyenek naprakészek és felkészültek, ez által biztosítva megbízóik érdekeit, hogy kellő védelmet nyújtsanak mindennemű külső és belső fenyegetéssel szemben.

Ezeknek az embereknek naprakész információval és tudással kell rendelkezniük a munkájukat érintő aktuális jogszabályokról és azok változásairól, de ugyanúgy pontosan kell ismerniük a szolgálati helyüket, a védendő objektumot, az objektumon belüli kiemelt fontosságú helyiségeket, a menekülési és menekítési útvonalakat, rendkívüli helyzetek kezeléséről szóló utasításokat, illetve mint kihagyhatatlan 21. századi biztonsági kockázat, határozott és hathatós fellépést kell biztosítaniuk a szolgálati helyükön megjelenhető terrorista cselekményekkel szemben.

Egy vagyonőr személyi képessége nagyon sok tényezőn múlik. És ezen, tényezőket fontos, mindig a betöltendő pozícióhoz viszonyítva megvizsgálni, hogy megfelelő képet kapjunk arról, hogy az adott ember képes-e ellátni a tőle elvárt feladatot. Első és egyik legfontosabb tényező, hogy szeresse a munkáját és kellő képen motiváltnak érezze magát, hogy azt maradéktalanul elvégezze. Fontos továbbá, hogy a cége biztosítsa számára a szükséges szakmai képzéseket, továbbképzéseket. Mindezek mellett nagyon fontos, hogy a rendelkezésére álló technikai eszközöket készségszinten tudja kezelni, és persze a jelenkor elvárásainak megfelelően az sem árt, ha legalább angolul vagy németül is képes kommunikálni. [5]

Ha megpróbálnánk a „tökéletes” vagyonőrt meghatározni, akkor először is számításba kell venni az Országos Képzési Jegyzékben a Személy- és vagyonőr szakképesítés megszerzését követően betölthető munkaköröket, illetve a személy és vagyonőr legfontosabb feladatait.

FEOR száma	FEOR megnevezése	A szakképesítéssel betölthető munkakörök
5254	Vagyonőr, testőr	Személy- és vagyonőr
9238	Egyéb egyszerű szolgáltatási és szállítási foglalkozások	<u>Parkolóőr</u>
9231	Portás, telepőr, egyszerű őr	Ipari, kereskedelmi intézet, oktatási intézmény egészségügyi intézmény portása, Múzeumi teremőr

1. ábra. A személy és vagyonőr legfontosabb feladatait

A személy vagyonőr legfontosabb feladatai:

1. Létesítmény, telephely, terület őrzése, védelme az oda történő be- és kiléptetés, szállítás és a belsőrend szempontjából történő ellenőrzése.
2. Jármű és más ingóság őrzése.
3. Szállítmányok kísérése, őrzése, pénz és érték szállítások végzése.
4. Személyek testi épségének, személyi szabadságának védelme, azok ellen irányuló fenyegetések, támadások elhárítása.
5. Védett személy, őrzött létesítmény vagy egyéb vagyontárgy biztonságát fenyegető veszélyhelyzet felderítése.
6. Cselekmények megszüntetésére irányuló felszólítás, ellenszegülés esetén kényszerítő testi erő alkalmazása, az elkövetésükön tetten ért személyek elfogása és a hatóságnak történő átadása.
7. Rendezvények biztosítása. [6]

Az imént számításba vett feladatkörök és feladatok, megkövetelik, hogy az élőerős vagyonvédelemben dolgozni kívánó személytől elvárható legyen a különbözőfeladat típusok ellátáshoz szükséges szakmai ismertek készségszintű használata, valamint azok önálló, gyors, hibátlan alkalmazásának képessége, hétköznapi és rendkívüli körülmények között egyaránt.

A rendvédelemben már bevált példa alapján az esetleges hibák-hibázások kiszűrésének érdekében az elvárhatóan jól teljesítő vagyonőrnek számos tulajdonsággal kell rendelkeznie, amelyek kognitív képességekből és személyiség tulajdonságokból tevődnek össze.

KOGNITÍV KÉPESSÉGEK SZEMÉLYISÉG TULAJDONSÁGOK

Intellektuális Hatékonyság	<u>Stressz-Tűrő</u> Képesség
Problémamegoldó Képesség	Önkontroll
Megfelelő Intelligencia	Felelősségvállalás
Helyzetfelismerő Képesség	<u>Önfejllesztés-Tanulási</u> Készség
Lényegfelismerő Képesség	Szabálytudat
Döntésképeség	Alkalmazkodó Képesség
Figyelem Koncentráltága	Érzelmi <u>Stabilitás-Kiegyensúlyozottság</u>
Figyelem Megosztása	Együttműködő Képesség
Monotónia Tűrés	Kommunikációs Készség
Gyors Reakcióképesség	Teljesítménymotiváció

2. ábra. A jól teljesítő vagyionőr tulajdonságai [7]

A tartós helytállás érdekében célszerű meghatározni azokat a kizáró tényezőket, amelyek egy hosszútávra tervezett vagyionőr személyiségben a kiválasztás során kerülendők.

Célszerű az alábbi személyiségbeli tényezőkkel rendelkező jelentkezőket elkerülni:

1. Önkontroll hiánya, zavara, túlzott agresszivitásra utaló személyiségjegyek.
2. Emocionális kontroll nem megfelelő szintje.
3. Felelősségtudat nem megfelelő szintje.
4. Stresszel tűrés alacsony szintje.
5. Alkalmazkodási készség, flexibilitás alacsony szintje.
6. Irányíthatóság, együttműködés, rugalmasság alacsony szintje.
7. Felfogó képesség alacsony szintje.
8. Önértékelés zavara.
9. A személyiség érettségének nem megfelelő szintje.
10. Alacsony szintű szociális érzékenység.

Továbbá érdemes megfigyelni és mérni, hogy az alkalmazandó humán erő rendelkezik-e az elvárható szintű figyelmi képességekkel, intellektuális és kommunikációs képességekkel. Mindezek mellett meg kell győződni arról, hogy az egyén rendelkezik-e kellő mértékű pálya-, illetve munkamotivációval.

Jelen összegzést egy hosszabb kutatás bevezetőjének szánjuk, amelyben empirikus és kvalitatív kutatási módszerekkel próbáljuk bebizonyítani, hogy a vagyionvédelmi piacon helye van egy személyiségi jegyeken és szakmai hozzáértésen alapuló egységes kiválasztási eljárásnak.

Az eddigi meghatározások elégséges irányt mutatnak, ahhoz, hogy egy megoldandó feladatra milyen habitusú kollégát válasszunk és ez által is biztosítsuk az elvárható kiváló teljesítményt. Természetesen ezeken a felsorolásokon túl akad még bőven szem előtt tartandó szempont, amelyek figyelembevételével az élőerőt alkalmazó vagyionvédelmi cégek elérhetik, hogy piaci jó hírnevük a lehető legjobb színben tündököljön az alkalmazott vagyionőreik állandó kiváló teljesítményének köszönhetően.

Felhasznált irodalom:

- [1] Schüller A.: Az emberi tényező és a technikai megvalósítások vizsgálata tűzriadók során, Hadmérnök VII. Évfolyam 2. szám - 2012. június
- [2] Bodrácska Gy., Berek T.: Megelőző intézkedések szerepe a complex vagyonvédelem területén, építőipari beruházások biztosítása során Hadmérnök V. Évfolyam 1. szám - 2010. március
- [3] Berde Cs.: Emberi Erőforrás Gazdálkodás, SZAKTUDÁS KIADÓ HÁZ Zrt., 2007.
- [4] 2005. évi CXXXIII. törvény a személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól
- [5] Gyökér I.: Humánerőforrás-menedzsment. Műszaki Könyvkiadó, 1999.
- [6] http://www.epalya.hu/media/mappa/szemely_es_vagyonor.pdf
- [7] http://pszk.nyme.hu/tamop412b/kompetencia_alapu_pedagogia/kognitiv_kpessgek.html
- [8] 22/2006. (IV. 25.) BM rendelet a személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól szóló 2005. évi CXXXIII. törvény végrehajtásáról
- [9] Berek L.: Biztonságtechnika, NKE, Bp., 2014.
http://www.eiv.uni-nke.hu/uploads/media_items/biztonsagtechnika.original.pdf
(2014. 08.04.)